

Procesuālie termiņi - Rumānija

SATURS

- 1 Kādu veidu termiņi attiecas uz civilprocesu?
- 2 Saraksts ar dažādām dienām, kas paredzētas kā brīvdienas saskaņā ar 1971. gada 3. jūnija Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1182/71.
- 3 Kādi ir piemērojamie vispārīgie noteikumi par dažādu civilprocedūru termiņiem?
- 4 Ja akts vai formalitāte ir jāveic noteiktā periodā, kas ir šā perioda sākuma brīdis?
- 5 Vai sākuma brīdi var ietekmēt vai mainīt dokumentu nosūtīšanas vai iesniegšanas metode (personīga iesniegšana, ko veic tiesu izpildītājs vai pasta dienests)?
- 6 Ja termiņa ritējums sākas ar kādu notikumu, vai diena, kurā šis notikums ir noticis, tiek ņemta vērā, aprēķinot laika periodu?
- 7 Ja termiņš ir izteikts dienās, vai norādītajā dienu skaitā ir kalendārās dienas vai darba dienas?
- 8 Ja šis periods ir izteikts nedēļās, mēnešos vai gados?
- 9 Kad beidzas termiņš, ja tas ir izteikts nedēļās, mēnešos vai gados?
- 10 Ja termiņš beidzas sestdienā, svētdienā, svētku dienā vai brīvdienā, vai to pagarina līdz nākamajai pirmajai darba dienai?
- 11 Vai pastāv īpaši gadījumi, kuros termiņi tiek pagarināti? Kādi ir nosacījumi, lai termiņus būtu iespējams pagarināt?
- 12 Kādi ir pārsūdzību iesniegšanas termiņi?
- 13 Vai tiesas var mainīt termiņus, jo īpaši ierašanās termiņus vai noteikt īpašu ierašanās datumu?
- 14 Ja aktu, kas paredzēts pusei, kura uzturas vietā, kur viņa gūtu priekšrocību no termiņa pagarinājuma, paziņo vietā, kur tie, kuri tur uzturas, negūst priekšrocību no šī pagarinājuma, vai šī persona zaudē šī termiņa priekšrocību?
- 15 Kādas ir sekas termiņu neievērošanas gadījumā?
- 16 Ja beidzas termiņš, kādi līdzekļi ir pieejami tiem, kuri termiņus ir nokavējuši, t.i., saistības nepilnā mērā?

1 Kādu veidu termiņi attiecas uz civilprocesu?

No procesuālā viedokļa procedūras termiņš parasti tiek definēts kā laika intervāls, kurā jāveic noteiktas procesuālās darbības vai, gluži otrādi, tās ir aizliegtas. Tas tiek regulēts ar 180.–186. pantu Likumā Nr. 134/2010 par civilprocesa kodeksu, kas vēlāk grozīts un papildināts (stājies spēkā 2013. gada 15. februārī).

Attiecībā uz dažādiem civilprocesā piemērojamiem termiņiem tie tiek klasificēti pēc tā, kā tie ir noteikti — likumā paredzēti, tiesas noteikti vai parastie termiņi (neatkarīgi no to būtības). Likumā paredzēti termiņi ir termiņi, kas noteikti saskaņā ar likumu, un parasti tie ir fiksēti, lai tiesnesis vai puses nevarētu tos saīsināt vai pagarināt (piemēram, piecu dienu termiņš tiesas pavēles izsniegšanai). Izņēmuma kārtā noteiktus termiņus ir atļauts pagarināt vai saīsināt. Tiesas noteiktus termiņus nosaka tiesa lietu izskatīšanas laikā attiecībā uz pušu ierašanos, liecinieku nopratināšanu, citu pierādījumu, piemēram, dokumentu, ekspertīžu ziņojumu, apkopošanu. Parastie termiņi ir termiņi, kurus var noteikt puses strīdu risināšanas laikā, un tiem nav nepieciešams tiesu iestādes apstiprinājums.

Atkarībā no veida procesuālos termiņus iedala ierobežojošos (noteiktos) un aizliedzošos (novilcinošos): ierobežojoši termiņi apzīmē termiņus, kuros noteikta procesuālā darbība ir jāveic (piemēram, termiņi, kuros ir jāiesniedz pārsūdzība — apelācija, otrā apelācija utt.), savukārt aizliedzoši termiņi ir termiņi, kuros ar likumu ir aizliegts veikt procesuālās darbības.

Vēl viens termiņu klasificēšanas kritērijs ir saistīts ar sankcijām, kuras piemēro to neievērošanas gadījumā, proti, tie ir absolūti un relatīvi. Absolūta termiņa neievērošana ietekmē procesuālās darbības spēkā esību, savukārt relatīva termiņa neievērošanas gadījumā, pat tad, ja tā rezultātā procesuālā darbība netiek atzīta par spēkā neesošu, vainīgajām pusēm var tikt piemērotas disciplināras vai finansiālas sankcijas (lēmuma pieņemšanas termiņš, sagatavošanās termiņš utt.).

Visbeidzot, attiecībā uz ilgumu termiņus var izteikt stundās, dienās, nedēļās, mēnešos un gados, un to klasifikācija ir paredzēta arī Civilprocesa kodeksa 181. pantā. Turklāt ir gadījumi, kad likumā nav īpaši paredzēts noteikta veida termiņš (stundas, dienas utt.), bet gan brīdis, kad procesuālā darbība ir jāpaveic (piemēram, iebildums attiecībā uz izpildi, ko var iesniegt līdz pēdējai izpildes darbībai), vai arī ir norādīts, ka darbība ir jāveic “nekavējoties” vai “cik ātri vien iespējams”, vai “steidzamā kārtā”.

2 Saraksts ar dažādām dienām, kas paredzētas kā brīvdienas saskaņā ar 1971. gada 3. jūnija Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1182/71.

Saskaņā ar Rumānijas tiesību aktiem brīvdienas ir visas sestdienas un svētdienas, valsts svētki (Neatkarības diena — 1. decembris, Darba svētki — 1. maijs) un svarīgi reliģiskie svētki (Ziemassvētki — 25. un 26. decembris, Lieldienas — divas dienas un Vasarsvētki — viena diena atkarībā no kalendārajiem datumiem, Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētki — 15. augusts, Svētā Andreja diena — 30. novembris), Jaunais gads — 1. un 2. janvāris.

3 Kādi ir piemērojamie vispārīgie noteikumi par dažādu civilprocedūru termiņiem?

Termiņiem piemērojamie noteikumi ir izklāstīti Civilprocesa kodeksa 180.–186. pantā.

4 Ja akts vai formalitāte ir jāveic noteiktā periodā, kas ir šā perioda sākuma brīdis?

Katram termiņam ir sākuma un beigu laiks, no kura līdz kuram tas ilgst.

Attiecībā uz sākuma laiku Civilprocesa kodeksa 184. panta 1. punktā ir paredzēts, ka termiņu sāk skaitīt no brīža, kad procesuālais dokuments ir iesniegts, ja vien likumā nav paredzēts citādi.

Taču ir gadījumi, kad procesuālā dokumenta iesniegšanu, kas nosaka termiņa sākumu, var aizstāt ar līdzvērtīgām procesuālām darbībām (ekvivalentas lietas). Tādējādi procesuālā dokumenta iesniegšana, kas nosaka termiņa sākumu, dažkārt tiek aizstāta ar citu procedūru, kas nosaka termiņa sākumu (piemēram, pieprasījums iesniegt procesuālos dokumentus pretējai pusei, apelācijas sūdzības iesniegšana vai izpildraksta iesniegšana).

Izņēmuma kārtā ir gadījumi, kad termiņus sāk skaitīt no cita brīža, piemēram, lēmuma pieņemšanas (noilguma termiņa beigu konstatēšana, sprieduma papildināšana), no pierādījumu atzīšanas (pieprasītā daudzuma vai liecinieku saraksta iesniegšanai piecu dienu laikā), no noteiktu dokumentu publicēšanas brīža (ēkas pārdošanas sludinājuma izdošanai piecu dienu laikā).

Attiecībā uz beigu laiku tas tiek definēts kā brīdis, kad ir sasniegts termiņa beigu brīdis, kas nozīmē zaudētu iespēju veikt darbību, kurai noteikts termiņš (ierobežojoša termiņa gadījumā), vai, gluži pretēji, nosaka brīdi, no kura ir atļauts veikt noteiktas procesuālas darbības (aizliedzoša termiņa gadījumā).

5 Vai sākuma brīdi var ietekmēt vai mainīt dokumentu nosūtīšanas vai iesniegšanas metode (personīga iesniegšana, ko veic tiesu izpildītājs vai pasta dienests)?

Termiņš no tā sākuma līdz beigām parasti rit bez pārtraukuma bez iespējas to pārtraukt vai apturēt. Tomēr no puses gribas neatkarīga šķēršļa dēļ, kas minēts Civilprocesa kodeksa 186. pantā, procesuālo termiņu var pārtraukt. Pārtraukšanai var būt arī citi īpaši apstākļi (piemēram, pārsūdzības termiņa pārtraukšana — Civilprocesa kodeksa 469. pants). Tajā pašā laikā likumā ir paredzēts, ka procesuālos termiņus var arī apturēt (piemēram, noilguma termiņa gadījumā — Civilprocesa kodeksa 418. pants). Ja termiņš tiek pārtraukts saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 186. pantu pēc tam, kad šķērslis ir zudis, neatkarīgi no pārtrauktā termiņa ilguma sākas nemainīgs 15 dienu termiņš. Apturēšanas gadījumā termiņu atsāk skaitīt no brīža, kad apturēšana tiek pārtraukta, un tam tiek pieskaitīts arī iepriekš pagājušais laiks.

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 183. pantu procesuālais dokuments, kas iesniegts likumā paredzētajā termiņā ierakstītas vēstules formā, kas nosūtīta, izmantojot pastu, kurjerpastu vai īpašu sakaru pakalpojumu, tiek uzskatīts par iesniegtu laikā. Par iesniegtu laikā uzskata arī dokumentu, kuru ieinteresētā persona iesniegusi likumā paredzētajā termiņā militārajā vienībā vai tās vietas administrācijas birojā, kurā persona ir apcietinājumā. Saņemšana no pasta nodaļas vai — atkarībā no piemērojamā — kurjerpasta, īpaša sakaru pakalpojuma, militārās vienības vai administrācijas biroja, ja persona ir apcietinājumā, reģistrācija vai apliecinājums ir pierādījums datumam, kurā ieinteresētā puse ir sākusi darbību.

6 Ja termiņa ritējums sākas ar kādu notikumu, vai diena, kurā šis notikums ir noticis, tiek ņemta vērā, aprēķinot laika periodu?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 181. pantu dienās izteiktus termiņus aprēķina pēc izņēmuma sistēmas, t. i., neņemot vērā ne brīvdienas, ne dienu, kurā termiņš sākas (*dies a quo*), ne dienu, kurā tas beidzas (*dies ad quem*), un piemērojami noteikumi atbilst noteikumiem par sākuma punktu, kas minēti atbildē uz 4. jautājumu.

Dienās izteiktus termiņus vienmēr izsaka pilnās dienās, taču dokumentu var iesniegt tikai tiesas dienestu darba laikā. No šādas situācijas var izvairīties, nosūtot procesuālo dokumentu pa pastu, pasta nodaļai norādot datumu un veidu, kurā tas ir nodots saņēmējam. Sk. arī atbildi uz 4. jautājumu.

7 Ja termiņš ir izteikts dienās, vai norādītajā dienu skaitā ir kalendārās dienas vai darba dienas?

Piemēram, ja personai ir jāveic darbība vai akts tiek izsniegts pirmdienā, 2005. gada 4. aprīlī, un atbilde ir jāsniedz 14 dienu laikā pēc izsniegšanas, vai tas nozīmē, ka attiecīgajai personai ir jāatbild līdz:

1. pirmdienai, 18. aprīlim (kalendārajās dienās); vai
2. piektdienai, 22. aprīlim (darbdienās)?

Dienās izteikts termiņš tiek aprēķināts kalendārajās dienās. Tas nozīmē, ka attiecīgajai personai darbība jāveic līdz 18. aprīlim ieskaitot.

8 Ja šis periods ir izteikts nedēļās, mēnešos vai gados?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 182. pantu gados, mēnešos vai nedēļās izteikts termiņš beidzas gada, mēneša vai nedēļas tās dienas beigās, kas atbilst sākuma dienai.

Ja termiņš, kas sākas 29., 30. vai 31. mēneša dienā, beidzas mēnesī, kurā šādas dienas nav, tiek uzskatīts, ka tas beidzas mēneša pēdējā dienā.

Ja termiņš beidzas brīvdienā vai tad, kad iesniegšana nav iespējama, tas tiek pagarināts līdz nākamās darbdienas beigām.

9 Kad beidzas termiņš, ja tas ir izteikts nedēļās, mēnešos vai gados?

Nedēļās, mēnešos vai gados izteikts termiņš beidzas pēdējās nedēļas, mēneša vai gada attiecīgajā dienā. Ja pēdējā mēnesī nav dienas, kas atbilst dienai, kurā termiņš sācies, termiņš beidzas attiecīgā mēneša pēdējā dienā. Ja termiņa pēdējā diena ir brīvdiena, periods tiek pagarināts līdz nākamajai darbdienai.

10 Ja termiņš beidzas sestdienā, svētdienā, svētku dienā vai brīvdienā, vai to pagarina līdz nākamajai pirmajai darba dienai?

Jā, ja perioda pēdējā diena ir brīvdiena, periods tiek pagarināts līdz nākamajai darbdienai.

11 Vai pastāv īpaši gadījumi, kuros termiņi tiek pagarināti? Kādi ir nosacījumi, lai termiņus būtu iespējams pagarināt?

Civilprocesa kodeksa 184. pantā ir minēts, ka līdz ar jaunu izsniegšanu procesuālais termiņš tiek pārtraukts un tiek sākts jauns termiņš šādos gadījumos:

- ja nomirst kāda no pusēm; tādā gadījumā jauns dokuments tiek izsniegts mirušās puses pēdējā dzīvesvietā tās mantiniekam, nenorādot katra mantinieka vārdu un pozīciju;
- ja nomirst kādas puses pārstāvis; tādā gadījumā jauns dokuments tiek izsniegts attiecīgajai pusei.

Procesuālo termiņu nesāk skaitīt un, ja tā skaitīšana ir sākta iepriekš, tas tiek pārtraukts attiecībā uz personām, kurām trūkst rīcībspējas vai kurām ir ierobežotas iespējas rīkoties, līdz brīdim, kad ir iecelta persona, kas pārstāv attiecīgo pusi vai palīdz tai atkarībā no situācijas.

12 Kādi ir pārsūdzību iesniegšanas termiņi?

Jā, ir noteikti īpaši termiņi attiecībā uz dažādām tiesību jomām. Vispārējais termiņš apelācijas un otrās apelācijas iesniegšanai saskaņā ar Civilprocesa kodeksu ir 30 dienas. Noteiktās lietās (īpašā tiesvedībā), piemēram, prezidenta rīkojuma gadījumā, pārsūdzības termiņš ir piecas dienas, kas ir īsāks nekā pārsūdzības termiņš saskaņā ar vispārējām tiesībām.

13 Vai tiesas var mainīt termiņus, jo īpaši ierašanās termiņus vai noteikt īpašu ierašanās datumu?

Atbilde ir apstiprinoša, proti, noteiktos izņēmuma gadījumos tiesnesim ir ar likumu atļauts pagarināt termiņu (piemēram, par piecām dienām saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 469. un 490. pantu — attiecīgi apelācijas un otrās apelācijas lietās) vai saīsināt

to (piemēram, saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 159. pantu saistībā ar izpildraksta izsniegšanu piecas dienas pirms tiesas sēdes datuma).

14 Ja aktu, kas paredzēts pusei, kura uzturas vietā, kur viņa gūtu priekšrocību no termiņa pagarinājuma, paziņo vietā, kur tie, kuri tur uzturas, negūst priekšrocību no šī pagarinājuma, vai šī persona zaudē šī termiņa priekšrocību?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 1087. pantu starptautiskā civilprocesā tiesa piemēro Rumānijas procesuālās tiesības, nepieciešamības gadījumā piemērojot īpašus pretējus noteikumus. Sk. arī atbildi uz 5., 11. un 16. jautājumu.

15 Kādas ir sekas termiņu neievērošanas gadījumā?

Kā minēts iepriekš, absolūta termiņa neievērošana ietekmē procedūras spēkā esību, savukārt relatīva termiņa neievērošanas gadījumā, pat tad, ja tā rezultātā procesuālā darbība netiek atzīta par spēkā neesošu, vainīgajām pusēm var tikt piemērotas disciplināras vai finansiālas sankcijas (lēmuma pieņemšanas termiņš, sagatavošanās termiņš utt.).

Procesuālo termiņu neievērošanas gadījumā parasti tiek piemērotas dažādas sankcijas, proti:

- procesuālās darbības atzīšana par spēkā neesošu;
- termiņa liegšana procesuālās darbības veikšanai;
- tiesai adresēta pieprasījuma atzīšana par nederīgu;
- izbeigts termiņš attiecībā uz tiesībām uz piespiedu izpildi;
- finansiālas sankcijas;
- disciplināras sankcijas;
- pienākums vēlreiz veikt vai labot darbību, kas veikta, neievērojot juridiskās formalitātes;
- pienākums atlīdzināt cietušajai pusei par procesuālo formalitāšu neievērošanu.

Civilprocesa kodeksa 185. pantā ir paredzēts, ka gadījumā, kad procesuālās tiesības ir jāizmanto noteiktā termiņā, šāda pienākuma neievērošanas rezultātā tiek atņemtas attiecīgās tiesības, ja vien likumā nav paredzēts citādi. Pēc termiņa veiktai procesuālai darbībai nav juridiska spēka. Ja likumā ir paredzēta procesuālās darbības pārtraukšana noteiktā termiņā, darbību, kas ir veikta pirms termiņa beigām, var anulēt pēc ieinteresētās personas pieprasījuma.

16 Ja beidzas termiņš, kādi līdzekļi ir pieejami tiem, kuri termiņus ir nokavējuši, t.i., saistības nepildošām pusēm?

Civilprocesa kodeksa 186. pantā ir noteikts, ka pusei, kura ir nokavējusi termiņu, tiek piešķirts jauns termiņš, ja tā pierāda, ka kavējums ir pamatots. Attiecīgā puse veic procesuālo darbību ne vēlāk kā 15 dienu laikā no datuma, kurā traucēklis darbības veikšanai vairs nepastāv, un vienlaikus pieprasa jauna termiņa piemērošanu. Tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieprasīšanas gadījumā termiņš ir tāds pats kā pārsūdzības iesniegšanai. Pieprasījumu piemērot jaunu termiņu izvērtē kompetentā tiesa, kas izskata pieprasījumu attiecībā uz noteiktajā termiņā neizmantotajām tiesībām. Ja puse ir vainīga, procesuālie tiesiskās aizsardzības līdzekļi nav pieejami.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 28/06/2018